

ANTONIO SANTOS DA COSTA

«No hi ha cap més alternativa a Europa»

El primer ministre portuguès, Antonio Santos da Costa, defensa el seu pacte amb l'extrema esquerra, exigeix la fi de l'austeritat i més mesures contra els populistes.

Helene Zuber
© Der Spiegel

Costa, de 55 anys, ja militava al Partit Socialista (PS) abans de començar la carrera de dret i va ser l'alcalde de Lisboa entre 2007 i 2015. Des del novembre de 2014 és secretari general del PS; al cap d'un any, va assolir el càrrec de primer ministre.

—Primer ministre, quan va arribar al novembre de 2015 amb el seu Govern de minoria pocs esperaven que duraria tant. Com s'ho ha fet per integrar l'extrema esquerra, els comunistes i el Bloc d'Esquerra?

—Bàsicament hem iniciat un canvi en la política econòmica. Hem ajudat les famílies apujant els seus ingressos i les pensions. Al tercer trimestre de 2016, Portugal va ser l'economia que més va créixer a l'eurozona. A més, hem aconseguit el dèficit pressupostari més baix en 42 anys. Estem complint eficientment les pautes de la Unió Europea.

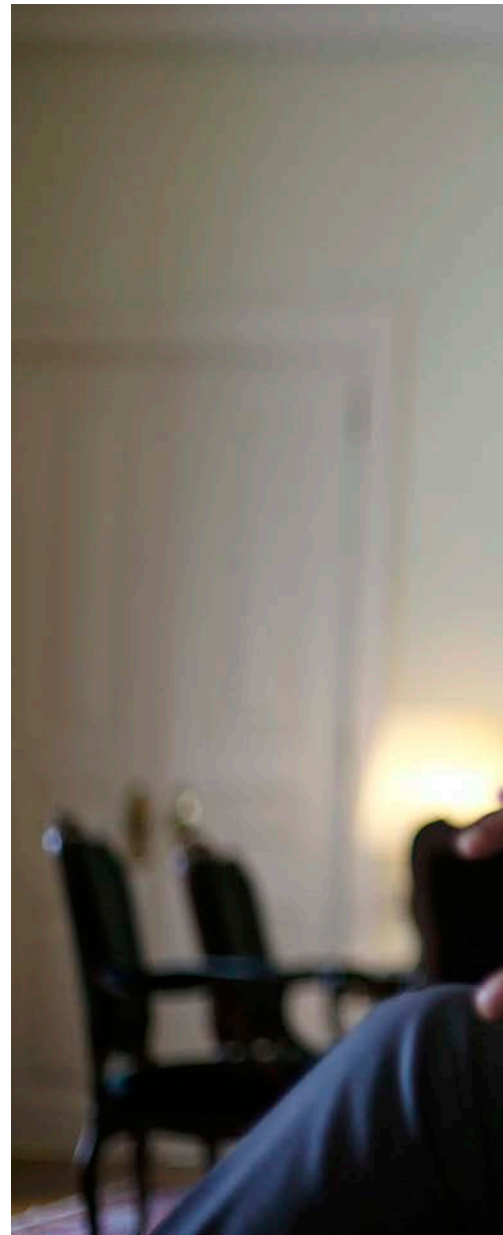
—A la campanya electoral va dir ben clar que s'oposava a l'augment del deute sobirà; d'aleshores ençà, però, el deute de Portugal ha augmentat fins al 130 % del PIB. Considera vostè que ha

fet massa concessions als partits que li donen suport al Parlament?

—No va ser gens fàcil, ja que tots ells tenen actituds diferents respecte a la política de Brussel·les. Nosaltres, els socialistes, som defensors de la integració europea; els comunistes la critiquen i el Bloc d'Esquerra s'oposa al Pacte d'Estabilitat. No obstant això, al 2016 hem complert tot allò que l'anterior Govern conservador va pactar amb Brussel·les. Tanmateix, el deute nacional es reduirà a partir de 2017. hem demostrat que és possible sobreviure a l'Eurozona amb una política d'austeritat més flexible.

—Vostè ha reintroduït dies festius, així com les 35 hores laborals a la setmana. També ha abaixat l'IVA turístic i ha apujat les pensions dels funcionaris i el salari mínim. Hi té cabuda el Pacte d'Estabilitat?

—La millor prova és que Brussel·les ha aprovat el nostre pressupost per al 2017. El alemanys tenien molts prejudicis contra el meu Govern. Llavors, per augmentar la despesa, vam haver de fer retallades en altres sectors. Ens estem reequilibrant. Per això, els impostos sobre el consum són més alts que els dels salaris. Hem de ser capaços de finançar el deute públic i la millor manera de fer-ho és estalviant. Governar, però, implica

que cada país ha de trobar el seu propi camí per explotar les seves oportunitats de creixement.

—No obstant això, la seva economia creix a mig gas. Què pot fer per evitar que els joves altament qualificats marxïn a l'estranger?

—Les exportacions van augmentar el 2016 més d'un 6,5%, l'atur s'ha reduït més d'un 2%. El dèficit pressupostari va augmentar fins al 2,4% del PIB, el qual continua creixent. Fou un error pensar que es podria rehabilitar l'economia retallant dràsticament els salaris i l'estat del benestar. Els meus predecessors van provocar la major onada d'emigració

des dels anys seixanta. Per aquest motiu hem reduït les nostres oportunitats de creixement. Cal augmentar el nostre producte interior brut.

—Creu que els seus socis polítics podrien dissuadir els empresaris estrangers?

—És obvi que no. Les empreses que coneixen bé Portugal, com Volkswagen, Bosch o Continental hi continuen invertint. Siemens va establir-hi un parc tecnològic i alguns empresaris francesos s'hi estan expandint. Fa poc vaig ser a la Xina, on em van rebre amb gran interès. Al gener, viatjaré a l'Índia. Després del *Brexit*, molts inversors veuen en nosal-

tres una gran oportunitat per seguir a Europa, ja que som a només dues hores en avió de Londres.

—Alguns membres de la UE temen que Portugal no sigui a la vora del desastre.

—No són més que ximpleries. El meu Govern té una relació excel·lent amb la Comissió Europea. Tenim una majoria consolidada al Parlament i ja hem acordat els pressupostos per a mitja legislatura. Fins i tot tinc bona relació amb l'ex-president conservador. El país gaudeix de pau social.

—Contempla vostè el risc que el feble sector bancari, carregat de crèdits

fraudulents, pugui endarrerir la recuperació?

—Els problemes dels bancs no són nous. Els meus predecessors els van ocultar; tota una irresponsabilitat. He decidit fer pública la situació i combatre-la. Hem acordat amb la UE la recapitalització del banc més gran de l'Estat, la Caixa Geral de Depósitos. En el cas de les altres dues entitats financeres, estem negociant la participació de capital estranger. Amb el Banc Central portuguès, estem reajustant el nostre sistema a les pautes europees.

—Portugal no ha complert el seu objectiu de dèficit des de la crisi de

→

→ **2008. Els pressupostos per al 2017 s'han aprovat sense cap mesura addicional. Creu que la UE s'ha tornat més considerada, o és que el Pacte d'Estabilitat és mort?**

—Es poden criticar moltes coses del meu predecessor conservador, però no es pot qüestionar la seva voluntat de reduir el dèficit. Va aconseguir que es reduís del 10 % al 3,1 % del PIB. Tot i que ens hem excedit una mica, no ens haurien de castigar. A més, seria contraproficient sancionar-nos en un moment en què, per primera vegada, som dins del marc acordat.

—**Desitja un canvi en la política financera i econòmica europea?**

—La unió monetària mai no s'ha aconseguit. Cal estabilitzar la zona euro amb regles que portin a la convergència. Portugal és membre de la UE des de fa 30 anys, dels quals 15 van ser un èxit, però des de l'inici del mil·lenni, l'economia s'ha estancat. La introducció de l'euro, l'expansió cap a l'est i l'obertura global dels mercats han erosionat la nostra competitivitat. Hem de corregir aquest problema estructural.

—**Cap a on creu que ha de mirar Europa? Com es poden combatre els moviments populistes?**

—Tornar a la dreta nacional no és la solució. No hi ha cap més alternativa a Europa, però ens cal una Europa millor. La UE ha de trobar formes d'abordar les pors dels seus ciutadans. Calen mesures individuals per a cada Estat membre. Només d'aquesta manera tornarà la fe en un futur millor. Si els europeus estan atemorits pel terrorisme, cal enfortir la cooperació entre la policia i la justícia; i si hi ha joves als barris marginals que es radicalitzen, hem de reaccionar amb mesures socials. Atès el temor pels fluxos de refugiats, necessitem ser més solidaris els uns amb els altres. Cal distribuir millor els refugiats entre els Estats membres.

—**Portugal sembla ser immune al populisme. Com s'ho explica?**

—A Europa, molta gent ha perdut la

confiança en els partits clàssics de centre. Això ha donat ales al populisme de dreta i esquerra. Quan els partits tradicionals són incapaços de donar resposta als problemes dels ciutadans apareix la radicalització. El nostre avantatge a Portugal és que hem trobat camins diferents dins del sistema democràtic. Tenim alternatives.

—**Els seus socis d'esquerra no són pas europeistes convençuts: el líder del Partit Comunista va proposar que Portugal sortís de l'eurozona. El Bloc d'Esquerra voldria sortir de l'OTAN.**

«La UE ha de trobar formes d'abordar les pors dels seus ciutadans. Calen mesures individuals per a cada Estat membre»

Tots dos desitgen una reestructuració del deute.

—El deute no forma part del nostre acord. Tots tres socis, però, es mostren solidaris amb la resta de temes. Això no obstant, estic convençut que Portugal ha de desfer-se de la càrrega del deute reduint el dèficit pressupostari per tal d'aconseguir una millor classificació i reduir el cost del nostre finançament.

—**Com veu el futur de la relació entre la UE i els EUA de Donald Trump? Exigirà més responsabilitats als membres de l'OTAN?**

—Nosaltres, els portuguesos, som Europeus i a la vegada estem oberts a l'Atlàntic, al món sencer. Som un dels membres fundadors de l'Aliança. La relació transatlàntica és fins i tot més important després del *Brexit*. Ara hem dedicat un 2% del pressupost a la defensa, tal com ens exigia l'OTAN. Sempre hem participat activament en les operacions. Aquesta és la situació. •

Traducció de Xavier Moreno